

Naloge pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva včeraj, danes in jutri

Reimond Jeršin

Povzetek:

Namen prispevka:

Občinski redarji se danes v medijih pojavljajo kot nova varnostna sila ali kot nov represivni organ, ki ima cel spekter nalog in pooblastil. Resnica pa je obratna, saj so občinski redarji na slovenskih tleh zgodovinsko dejstvo in so se skozi zgodovino pojavljali v različnih oblikah. Nova regulativa tej varnostni strukturi podeljuje nove naloge in nova pooblastila, sočasno pa jim postavi stroge omejitve do te mere, da se lahko resno vprašamo o možnosti izvajanja vseh naloženih nalog. Cilj prispevka je prikazati zgodovinski razvoj varnostnih struktur lokalnih skupnosti na Slovenskem ter v nadaljevanju osvetliti odprta vprašanja pri današnjih občinskih redarjih, ki bodo jutri začeli opravljati veliko večji spekter varnostnih nalog.

Metodologija:

Predstavljen članek izhaja iz ugotovitev, pridobljenih po metodi analize in interpretacije primarnih in sekundarnih virov. Empirični del članka je zajet v analizi in študiji današnjih občinskih redarjev.

Omejitve/uporabnost raziskave:

Uporabnost članka je razumevanje lika občinskega redarja, kot ponovno vživeto varnostno strukturo, ki temelji na dolgoletni tradiciji.

Praktična uporabnost:

Ugotovitve članka bodo pripomogle k odpravljanju trenutnih pravnih praznin na področju občinskega redarstva in lažji pripravi podzakonskih aktov ter aktov lokalnih skupnosti.

Izvirnost/pomembnost prispevka:

Prispevek na enem mestu predstavi zgodovinski razvoj občinskih redarjev, njihov trenutni položaj ter odpira kar nekaj vprašanj v zvezi z njihovim jutrišnjim delom. Prispevek je prvenstveno namenjen občinskim redarjem in policistom, saj bosta obe varnostni strukturi uspešno sodelovali le, če se bosta med seboj poznali in razumeli.

1 UVOD

Občinski redarji so v zadnjih mesecih na močnem medijskem »prepihu«, saj jih mediji in družba obravnavata kot nekaj novega in na trenutke tujega. V medijih se pojavlja mnogo domnev o novi oboroženi sili ali o novem represivnem organu, ki ima cel spekter nalog in zvrhan koš pooblastil. Resnica je ravno obratna. Pooblaščenice osebe občinskega redarstva na slovenskih tleh niso nekaj novega, temveč so zgodovinsko dejstvo. Skozi čas so se pojavljale v različnih oblikah. Srečamo jih v obdobju nastajanja mest in trgov pod nazivi kot so nočni stražar, stražniki, stražmojstri, sodni sluge, četrti mojstri, javna straža, finančni stražniki, čuvaji v poljedelstvu, gozdarstvu, rudarstvu, lovstvu in ribištvi. Pri pregledu zgodovinskih virov ugotovimo, da so prve formalne oblike pooblaščenice osebe občinskega redarstva na Slovenskem, s katerimi je opravljalo mesto, pojavile celo 70 let pred orožniki in kar 150 let pred pojavom policije, kot jo poznamo danes.

Primerjava pristojnosti in nalog iz začetkov delovanja policijske direkcije v Ljubljani (1791) in naloge ter pristojnosti občinskih redarjev danes pokaže neverjetno podobnost. Zakon o občinskem redarstvu (2006) (ZORed) je popolnoma na novo opredelil naloge in pristojnosti občinskih redarjev. Na prvi pogled podeljuje ZORed redarjem cel spekter novih pooblastil, med drugimi tudi uporabo fizične sile, sredstev za vklepanje in vezanje, uporabo plinskega razpršilca, in napoti občinske redarje na smiselno uporabo Zakona o policiji (2006) v zvezi z uporabo pooblastil. Kljub jasni opredelitvi novih pooblastil pa jim ZORed dovoli uporabo nekaterih pooblastil samo v primerih, če ne morejo od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada. Razvoj pristojnosti občinskih redarjev v prihodnosti pa so verjetno že nakazale zadnje spremembe na področju varnosti v cestnem prometu, kjer je prišlo do korenitih sprememb. Danes lahko realno pričakujemo, da bomo v mestih in naseljih srečali občinske redarje, ki bodo popolnoma suvereno urejali skoraj vsa vprašanja v zvezi s prometom in preko javnega reda in miru posegali tudi na področje urejanja družbenih razmerij.

2 POOBLAŠČENE URADNE OSEBE OBČINSKEGA REDARSTVA VČERAJ

2.1 Nastanek policije kot vzdrževanja reda, blaginje in javne morale

Nastanek policije kot institucije na slovenskih tleh, v obliki orožnikov, segajo v čase Ilirskih provinc (leta 1809) in nastanka ustavne monarhije (leta 1849). Vidimo, da sta nastanku botrovali dve zgodovinski prelomnici francoska revolucija in razsvetljenstvo, kar nam kaže, da policija opravičuje svoje ime, saj je tesno povezana z družbenim okoljem, v katerem deluje. Nikakor ne smemo zamenjati policije kot državnega organa in občinskega redarstva kot organa lokalne skupnosti, pa naj si imata naloge še tako podobne. Čelik 1 (2005) ugotavlja, da so pomlad narodov v letu 1848 in nadaljnji dogodki predstavljali začetek ustanavljanja organiziranih institucij za zagotavljanje varnosti na naših tleh. 8. junija 1849 je na naših tleh zaživelorožništvo, kateremu je kmalu v večjih mestih sledila ustanovitev mestne policije.

2.1.1 Izraz »police« kot vzdrževanja reda, blaginje in javne morale

V strokovni literaturi se zelo pogosto srečujemo z izrazom »police«, ki ga nekako naravno povezujemo s policijo kot državno institucijo, ki jo izvajala. Šele s podrobnejšo preučitvijo spoznamo, da ima izraz »police« veliko globlji pomen, njegove korenine pa segajo v 14. stoletje. Gebhardt v Klasincu (2002) ugotavlja, da se je izraz »police« najprej pojavil v 14. stoletju v Franciji. Pomeni pa od oblasti vzpostavljen red, blaginjo in javno moralo. V pravnih virih nemško govorečega govornega področja jo prvič srečamo v obliki »polletzey« v cesarskem privilegiju za mesto Nürnberg leta 1464. Postopoma se začne izraz uporabljati tudi v drugih delih cesarstva in se v času vladanja Karla V. leta 1530 prvič pojavi v državnem zakonu, ki je začetek serije policijskih redov na državni in na deželni ravni. Klasinc (2002) pravi, da se je izraz »policija« v avstrijskem prostoru začel pojavljati že v 16. stoletju. Klasinc (2002) pravi, da je leta 1774 mesto Ljubljana dobila »Instrukcijo, po kateri naj ravna magistrat deželno knježnjega glavnega mesta Ljubljana v zvezi s policijsko oskrbo. Za izvajanje policijskih nalog so bili določeni tisti, ki so za izvajanje zadolženi na operativni ravni - stražniki in stražmojstri ter sodni sluge in četrti mojstri. Področje javnih zadev, ki jih je zajemal izraz »dobro urejena policija«, je torej v tem obdobju izredno obširno in ne pomeni samo skrb za javni red in mir ter varnost meščanov, ampak tudi tržni nadzor in skrb za preskrbo prebivalstva z osnovnimi živili.

2.2 Pooblašćene uradne osebe občinskega redarstva v 18. stoletju

2.2.1 Zemljiška gospoda

Na Kranjskem je v 18. stoletju oblastno nalogo opravljala zemljiška gospoda. Izvrševali so:

- splošne upravne,
- vojaške zadeve,
- pobirali davke,
- izvajali prehodne preiskave v kazenskih zadevah ter
- del civilnega sodstva in sodili prestopnikom.

Zemljiško gospodo so postopno nadomeščale okrajne gosposke, imenovane tudi okrajni komisariati. Njihovi sedeži so bili v večjih mestih in na gradovih, sestavljali pa so jih od države plačani uradniki, na primer komisar, uslužbenci s pravno izobrazbo in upravnim izpitom (Žontar v Čeliku 1, 2005). Nekatera mesta so imela tako imenovano meščansko stražo, ki je temeljila na starih pravicah meščanov, da so branili svoja naselja in v njih vzdrževali red (Granda v Čeliku 1, 2005).

2.2.2 Policijska direkcija

Cesar Franc Jožef I. je s cesarjevim ukazom 1786 prenesel vse policijske zadeve v prestolnici države in dežel na pristojni mestni magistrat. To je veljalo tudi za Ljubljano, kjer je 1791 začela delovati policijska direkcija, ki je bila takrat edina varnostna ustanova na Kranjskem. Zaposlovala je poklicno moštvo med drugim tudi 8 mestnih stražnikov. Naloge policijske direkcije so obsegale področja:

- skrb za javni red,
- nadzor nad tujci in delinkventi,
- zdravstveni nadzor,
- živilski nadzor,
- sodne pristojnosti s področja kazenskih preiskav,
- cenzura knjig (po letu 1801) (Čelik 1, 2005).

Leta 1791 je prišlo do preimenovanja mestnih stražnikov v policijske stražnike. Njihova uniforma je bila sestavljena iz svetlo modrega suknjiča z zavihki usnjene barve, enako kamižolo in hlače. Med drugim so policijski stražniki opravljali tudi naloge urejanja prometa, ki so obsegale naslednja navodila:

- vozovi niso smeli voziti drug poleg drugega;
- voz, ki je obtičal na ulici, je moral biti ponoči označen z lučjo, da so bili pešci obveščeni o oviri;
- strogo so bile prepovedane hitra in nepremišljena vožnja ter ježa;
- prepovedano je bilo prehitevanje in nepremišljena vožnja ter ježa na mostovih, ulicah in trgih mest in predmestij;
- prepovedano je bilo neprimerno pokanje z bičem;
- gradbišća so morala biti označena tako, da je bilo opozorilo vidno na razdalji 30 korakov.

Poleg denarne kazni je bila zagrožena tudi telesna kazen, in sicer do 25 dobro odmerjenih udarcev s palico (Klasinc, 2002). Policijska direkcija je prenehala z delovanjem 1866, kar lahko povezujemo z nastankom orožništva na Kranjskem.

2.2.3 Mestni stražniki od 1860 do 1914

Z novo zakonodajo (1860) so na Kranjskem nastale občine, ki so se najprej spoprijele z varnostjo na področju zemljodelstva. Pojavila se je nova varnostna struktura, ki se jo sestavljali čuvaji (delali so na področju kmetijstva, gozdarstva, rudarstva, lovstva, ribištva in

vodnega gospodarstva). Čuvaji so svojo funkcijo nastopili s prisego na okrajnem glavarstvu in s tem jim je bil podeljen status javnega stražnika. Nositi so morali vidno znamenje ali uniformo. Imeli pa so pooblastilo, da so prijeli osebo, ki so jo zalotili pri dejanju iz njihove pristojnosti. Za prijetje je zadostoval že sam sum, da je prijeta oseba storila ali bi utegnila storiti prestop. Prestopke v tistih časih bi danes lahko primerjali z današnjimi prekrški. Prestopnike je obravnaval župan, ki je smel izrekati denarne kazni ali zapor od 6 ur do 8 dni. Hujše prekrške je smelo obravnavati pristojno sodišče (Čelik 2, 2005).

Z razvojem cestnega prometa so občine prevzemale tudi skrb za varnost na občinskih poteh, drugod so to nalogo opravljali orožniki. Uresničevanje občinskih nalog za varnostnem področju je bilo odvisno od več dejavnikov, od velikosti okoliša prek varnostnih razmer do denarnih zmožnosti kraja. Mnogokrat je stražnik opravljal še druge naloge (kurirska, itn). V statutarnih mestih (Celje, Ljubljana, Maribor in Ptuj) je morala biti ustanovljena mestna straža s poklicnimi stražniki. Mestna straža je opravljala precej podobne naloge kot orožniki. Šlo je za dejansko policijsko moštvo v današnjem pomenu besede. Naloge je mestna straža opravljala samostojno, lahko pa je poklicala na pomoč orožništvo. O omenjeni pomoči sta se morala dogovoriti mestni župan in okrajni glavar (Čelik 2, 2005). Cvir (1989) tudi ugotavlja, da so statutarne mesta ustanovila prve mestne varnostne straže, ki so opravlale vse policijske posle na področju mesta in ni dovolilo (razen v izjemnih okoliščinah) vmešavanje orožništva.

Organizatorski statut za mestno policijsko stražo ljubljansko (1898) je določal, da je izvrševanje policijske službe del upravnega področja stolnega mesta Ljubljana. Mesto je imelo nalogo, da ustanovi, vzdržuje in financira mestno policijsko stražo, ki je bila uniformirana in oborožena. Straža je imela nalogo, da skrbi za javni red in varnost. Straža je bila podrejena županu, neposredno pa načelniku mestnega policijskega urada. Straža je bila sestavljena iz dveh stražnikih vodij, desetih nadstražnikov, dvajsetih stražnikov in osemnajstih pomožnih stražnikov.

Izvršilni predpis o službeni opravi za policijsko stražo v Ljubljani (1898) pa je stražnikom podeljeval naslednja pooblastila:

- ugotavljanje ustavljenčevega imena,
- opomin,
- aretiranje,
- uporaba moči,
- vklepane v spone,
- raba orožja (sablja, revolver).

Pri uporabi orožja so bila predpisana zelo natančna navodila, kot recimo, da je bilo z sabljo dovoljen samo udarec z rezilom, suvanje pa je bilo prepovedano. Poleg prisilnih sredstev so bili stražniki tudi uniformirani in sicer s črnim klobukom z rdečo vrvico namesto traku. Na levi strani klobuka je bil mestni grb in šop. Namesto klobuka so lahko nosili tudi črno čepico z rdečim trakom. Sukna je bila iz temnozelenega blaga z rdečo črto, hlače pa iz modro sivega blaga z rdečo črto.

2.2.4 Stražniki in orožniki od 1914 do 1945

V obdobju Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev oziroma v času Kraljevine Jugoslavije je takratna oblast povzela avstro-ogrsko zakonodajo na področju občin in sistem državne in lokalne varnostne institucije (orožniki in mestni stražniki). Spremenilo se je samo, da je v Ljubljani in v Mariboru namesto mestnih stražnikov postala državna policija, ki se je financirala iz državnega proračuna. Po letu 1930 je kraljevina začela centralizirati tudi druge varnostne organe, s čimer so tudi ostali stražniki začeli prehajati pod okrilje orožništva, kar je

pomenilo tudi financiranje iz kraljevine. Zanimiva je naloga občin iz leta 1933, ki je določala, da mora občina opravljati naloge krajevne policije, če jih ni opravljala kraljevina (Čelik 2., 2005).

2.2.5 Pomožni narodni miličniki 1945 do 1950

V letu 1945 je prišlo do popolne ustavne diskontinuitete, kljub temu pa se je takratna oblast pri ponovnem, normativnem urejanju družbe močno naslonila na ureditev iz Kraljevine Jugoslavije. Namesto nekdanjih občin so nastali krajevni ljudski odbori, katerim je Zakon o narodni milici¹ (1946) omogočil oblikovanje pomožne narodne milice, ki je delovala je kot pomožni organ krajevnega ljudskega odbora. Vodila sta jo predsednik in tajnik krajevnega ljudskega odbora, opravljala pa je samo naloge na lokalni ravni.² Nadzor nad njo je opravljala uprava narodne milice pri odseku za notranje zadeve okrajnega izvršilnega odbora. Pomožni narodni miličniki so imeli vsa pooblastila³ kot aktivni narodni miličniki in pravico do nošenja uniforme ter oborožitve narodne milice.

2.2.6 Komunalni redarji od 1974 do 1991

Ustavne spremembe v letih 1963 in 1974 so na novo opredelile vlogo občin, kar je bila podlaga k spremembam občinskih statutov. Na podlagi omenjenih sprememb je v tem obdobju mesto Ljubljana honorarno zaposlila prvega komunalnega redarja. Zakon o notranjih zadevah iz leta 1980 je prinesel novost in razširil naloge komunalnih redarjev (Čelik 2, 2005). Sodja (2008) ugotavlja, da je bila vloga takratnih komunalnih redarjev predvsem skrb za komunalno urejenost krajev in naselij v občini, sčasoma pa se je pokazala tudi potreba po nadzoru mirujočega prometa.

2.2.7 Občinski redarji od 1993 do 2006

Leta 1993 je prišlo do sprejema Zakona o lokalni samoupravi (1993), ki je občini med izvirne naloge določil tudi samostojno organiziranje in upravljanje komunalno-redarskih služb, kot službo lokalno-javnega pomena. Sodja (2008) pravi, da je zaradi različnih interesov in pogledov na delovanje redarjev v posameznih na novo nastalih občinah prišlo do porajanja zamisli o razdružitvah prejšnjih komunalnih redarskih služb, saj je prihajalo do različnih interesov med občinami. Nekatere občine so posvečale pozornost problemom z odpadki, plakatiranjem, urejenosti kraja, pa skoraj nič nadzoru mirujočega prometa, druge so nadzirale samo odvajanje turistične takse in podobno. Zaradi tega je prišlo do razdruževanja prejšnjih komunalnih redarskih služb.

¹ 3. člen Zakona o narodni milici (1946): »Pri krajevnih ljudskih odborih se lahko ustanovi iz državljanov obveznikov za opravljanje službe javnega reda pomožna narodna milica.«

² 10. člen Zakona o narodni milici (1946): »Pomožna narodna milica kot pomožni organ krajevnega ljudskega odbora za varstvo reda in miru opravlja zlasti te zadeve:

- varuje javni red in mir, osebno in premoženjsko varnost;
- nadzira spoštovanje predpisov o prijavljanju in odjavljanju ter o bivanju tujcev;
- skrbi za red pri paši in nadzira izvajanje predpisov o skupni uporabi vodnjakov, napajališč in drugih naprav;
- nadzira spoštovanje predpisov o varnosti prometa;
- nadzira spoštovanje higienskih in veterinarskih predpisov;
- nadzira spoštovanje protipožarnih predpisov in sodeluje pri gašenju požarov;
- vodi na najbližjo postajo narodne milice storilce kaznivih dejanj, ki so bili prijeti;
- skrbi za izvrševanje odlokov in odločb krajevnega ljudskega odbora in drugih državnih organov;
- sodeluje in pomaga v svojem območju tudi pri drugih zadevah, ki jih opravlja splošna narodna milica.«

³ Narodni pomožni miličniki so imeli pooblastila: legitimiranje, prijetje, zavarovanje reda in javne varnosti, vzdrževanje reda in miru; varovanje premoženja; osebne varnosti državljanov; preprečevanje kaznivih dejanj.

Leta 1998 je bil sprejet Zakon o varnosti cestnega prometa⁴ (1998), ki je preimenoval komunalne redarje v občinske redarje in jim podelil pristojnost nadzora nad ustavljenimi in parkiranimi vozili. Zakon⁵ je tudi bolj jasno opredelil naloge občin na področju prometa, ki so po novem postale odgovorne za nemoten in varen promet na občinskih cestah. Težava je bila samo v izvajanju novih nalog občine. Občine s podeljenimi nalogami niso mogle zagotavljati varen in nemoten cestni promet na občinskih cestah, saj policija ni smela ukrepati na področju, ki jih urejajo občinski odloki. Občinski redarji pa so lahko ukrepali samo na področju mirujočega prometa. Omenjeno anomalijo je poskušal odpraviti Zakon o varnosti cestnega prometa (2004) (ZVCP), ki je nekoliko boljje operacionaliziral⁶ delovne naloge občinskih redarjev v prometu. Zakonodajalec je občinskim redarjem podelil nalogo nadzora nad udeleženci v cestnem prometu in ne urejanje prometa v območju umirjenega prometa in območju za pešce. To nejasnost je odpravil Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o varnosti cestnega prometa (2008).

Leta 1999 je Minister za notranje zadeve na podlagi Zakona o varnosti cestnega prometa⁷ (1998) in Zakona o lokalni samoupravi (1993) predpisal Pravilnik o enotni uniformi, označbah in opremi pooblaščenih delavcev občinskega redarstva. Z njim je določil enotno uniformo, dopolnilne dele uniforme, opremo, simbole, oznake službenih vozil, nazive in označbe nazivov pooblaščenih delavcev občinskega redarstva in službeno izkaznico pooblaščenih delavcev občinskega redarstva.

3 POOBLAŠČENE URADNE OSEBE OBČINSKEGA REDARSTVA DANES

Začetek priprave ZORed segajo v leto 2003. Februarja tega leta je takratni notranji minister imenoval posebno delovno skupino, ki je imela nalogo preučiti zakonske možnosti ureditve pristojnosti in nalog lokalnih skupnosti na področju zagotavljanja varnosti. Naloga skupine je bila pripraviti pregled zakonske ureditve, nalog in pristojnosti, ki jih občine že imajo na

⁴ Zakon o varnosti v cestnem prometu (1998) v prvem odstavku 16. členu določa: »Nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili opravlja tudi občinsko redarstvo in v zvezi s tem izvaja ukrepe, ki so s tem in drugimi zakoni preneseni nanje, ter ukrepe, določene s predpisi lokalnih skupnosti (občin).«

⁵ Zakon o varnosti v cestnem prometu (1998) je v 17. členu med drugim določal: »Za nemoten in varen promet na občinskih cestah so odgovorne lokalne skupnosti (občine). Lokalna skupnost zaradi nemotenega in varnega prometa na občinskih cestah v naseljih:

1. določi prometno ureditev v naseljih;
2. določi postopek in način dela občinskega redarstva za zagotavljanje reda nad ustavljenimi, parkiranimi in zapuščenimi vozili na občinskih cestah.«

⁶ Zakon o varnosti v cestnem prometu (2004) je v 14. členu med drugim določal: »(1) Zaradi zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa občinski redarji oziroma redarke:

- izvajajo nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju;
- izvajajo nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa v območju umirjenega prometa in območju za pešce;
- ugotavljajo kršitve določb 113. člena tega zakona o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja.

Pri opravljanju navedenih nalog občinski redarji izrekajo globe in opozorila ter izvajajo pooblastila in ukrepe, ki so preneseni nanje s tem in drugimi zakoni, ter ukrepe, določene z občinskimi predpisi. (2) Pri opravljanju nalog iz prve, druge in tretje alineje prejšnjega odstavka sme občinski redar zahtevati od voznika motornega vozila vozniško dovoljenje in prometno potrdilo, od drugega udeleženca cestnega prometa pa listino, s katero ugotovi njegovo istovetnost. Udeleženec cestnega prometa mora izročiti redarju zahtevano listino na vpogled. (3) Pri urejanju prometa vozil morajo občinski redarji uporabljati znake, ki jih dajejo policisti v skladu s tem zakonom in podzakonskim aktom, izdanim na njegovi podlagi.

⁷ Zakon o varnosti v cestnem prometu (1998) v drugem odstavku 16. člena določa: »Minister, pristojen za lokalno samoupravo, v soglasju z ministrom, pristojnim za notranje zadeve, predpiše enotno uniformo, označbe in opremo pooblaščenih delavcev občinskega redarstva.«

področju varnosti, in ugotoviti potrebe po razširitvi teh pristojnosti in sodelovanju med službami, odgovornimi za varnost v občini, državno policijo na lokalni ravni in občinskimi redarstvi. Delovna skupina je konec leta 2004 pripravila strokovne podlage za predlog zakona o občinskem redarstvu, opravila usklajevanje znotraj MNZ in s Policijo ter predstavniki Skupnosti občin Slovenije, Združenje občin Slovenije, Združenje občinskih redarjev Slovenije in posebej s predstavniki mestnih občin. Po volitvah v letu 2004 je nastala na tem področju nova delovna skupina, ki je vladi predlagala nov predlog Zakona o občinskem redarstvu, ki se v bistvenih elementih ni razlikoval od starega in ga je 27. 7. 2006 posredovala državnemu zboru v obravnavo in sprejem (Lavtar in Kečanović, 2007). Dne 18. 12. 2006 je Državni zbor na svoji redni 23. seji sprejel ZORed. ZORed je razdeljen na devet poglavij, in sicer:

- občinsko redarstvo,
- program varnosti,
- pooblastila občinskega redarja,
- pogoji za opravljanje nalog pooblaščenih uradnih oseb občinskega redarstva,
- uniformo, označbe in oprema,
- evidenc občinskega redarstva,
- nadzor nad izvajanjem zakona,
- kazenska določba,
- prehodne in končne določbe.

3.1 Ustanavljanje občinskega redarstva

Opravljanje nalog občinskega redarstva spada med izvirne občinske naloge,⁸ kar pomeni, da so občine na tem področju samostojne. ZORed spoštuje ta status in občinam prepušča svobodo v zvezi z ustavljanjem občinskega redarstva. Občine lahko ustanovijo svoje lastno občinsko redarstvo oziroma se lahko dve ali več občin med seboj dogovorijo in ustanovijo meodobčinsko redarstvo kot organ skupne občinske uprave. Občine imajo podobno rešitev že pri komunalnih inšpektorjih. Občine imajo tudi možnost, da naloge občinskega redarstva naložijo enemu samemu občinskemu redarju, ki jo izvaja kot delovno področje znotraj občinske uprave. Edina obveza, ki jo ZORed nalaga je, da so mestne občine dolžne ustanoviti mestna redarstva. Vse naštetе oblike občinskega redarstva se ustanovijo z odlokom, ki ga na predlog župana sprejme občinski svet. Občinam ostaja še četrta možnost, da se ne odločijo za ustanovitev občinskega redarstva in teh nalog tudi ne opravljajo.

Ne vemo, kaj je vodilo zakonodajalca, ko je določil, da morajo mestne občine ustanoviti mestna redarstva. Iz zgornjega teksta se vidi, da to ni posebnost današnjega časa, ampak je bila ta obveznost že normirana v drugi polovici 19. stoletja, ko so morala statutarна mesta (Celje, Ljubljana, Maribor in Ptuj) ustanoviti mestno stražo.

3.1.1 Financiranje

Ustanavljanje novih služb praviloma tudi pomeni novo zaposlovanje, s tem pa se pojavijo tudi vprašanje financiranja. S podobni pomisleki so se vsekakor srečali tudi pripravljavci zakona, saj so morali oceniti finančne posledice ZORed. Lavtar (2008) ugotavlja, da so prav tovrstna mnenja predlagatelja zakona pripeljala do odločitve, da pri pripravi zakona, ki ureja financiranje občin, reši tudi to vprašanje. Zakon o financiranju občin (2006) (ZFO-1) v drugi točki prvega odstavka 11. člena določa, da se pri ugotavljanju primerne obsega sredstev za financiranje nalog občin upoštevajo stroški za financiranje nalog, ki jih morajo občine opravljati na podlagi svojih pristojnosti, določenih z zakoni za posamezna področja, med drugim tudi za zagotavljanje varnosti prometa na občinskih cestah. S tem je zakonodajalec

⁸ Zakon o lokalni samoupravi (2007) v 21. členu med drugim določa, da občina za zadovoljevanje svojih potreb opravlja naslednje naloge: »...gradi, vzdržuje in ureja lokalne javne ceste, javne poti, rekreacijske in druge javne površine v skladu z zakonom ureja promet v občini ter opravlja naloge občinskega redarstva.«

jasno postavil enega od parametrov, na podlagi katerega se določa povprečnina kot eden izmed elementov izračuna primerne porabe občine. Poleg navedenega vira velja omeniti še to, da so po Zakonu o prekrških prihodki občinskega proračuna vse globe, plačane na podlagi plačilnih nalogov. In ne nazadnje, ZFO-1 v 26. členu določa, da država občinam, ki ustanovijo organ skupne občinske uprave, zagotavlja dodatna sredstva iz državnega proračuna, v višini 50 odstotkov v preteklem letu realiziranih odhodkov iz občinskega proračuna za opravljanje navedenih nalog.

Ustava RS jasno določa,⁹ da je država dolžna poskrbeti za financiranje, ko na lokalno skupnost z zakonom prenese opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti. Opravljanje nalog občinskega redarstva je v izvirni pristojnosti občin, torej država ni dolžna zagotavljati finančnih sredstev. Lahko samo domnevamo, da se je zakonodajalec zelo zavedal pomena občinskega redarstva in je zato tudi na področju financiranja omogočil pomoč občinam za izvajanje omenjene službe.

3.2 Delovno področje in naloge občinskega redarstva

ZORed določa, da delovno področje in naloge občinskega redarstva določa zakon ali na podlagi zakona izdan občinski predpis. Občinsko redarstvo je pristojno:

- nadzorovati varen in neoviran cestni promet v naseljih,
- varovati ceste in okolje v naseljih in na občinskih cestah zunaj naselij,
- skrbeti za varnost na občinskih javnih poteh, rekreacijskih in drugih javnih površinah,
- varovati javno premoženje, naravno in kulturno dediščino,
- vzdrževati javni red in mir.

Delovno področje in naloge občinskega redarstva določajo kar nekaj zakonov, kot so ZVCP, Zakon o varstvu javnega reda in miru (2006), Zakon o javnih zbiranjih (2005), Zakon o varstvu javnega reda in miru (2006) (ZJRM-1), Zakon o varstvu kulturne dediščine (2008), ... Posredno pa se uporabljajo še Zakon o lokalni samoupravi (2007), ZORed, Zakon o prekrških (2003), Zakon o policiji (2006).

3.2.1 Pristojnost redarjev po ZVCP

Poglavitno delovno področje občinskega redarstva predstavlja danes delo po ZVCP. Z zadnjo dopolnitvijo Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o varnosti cestnega prometa (2008) (ZVCP-1E) so se naloge občinskih redarjev na področju prometa močno povečale. Kot smo že dejali je ZVCP-1E odpravil določeno nedorečenost ZVCP. Če upoštevamo vse spremembe in dopolnitve v 14. členu¹⁰ ZVCP lahko rečemo, da je ZVCP-1E bolj jasno opredelil delovno področje občinskih redarjev v prometu.

⁹ Ustava RS (1991) v drugem odstavku 140. člena določa: »Po predhodnem soglasju občine ali širše samoupravne lokalne skupnosti lahko država z zakonom prenese na občino ali širšo samoupravno lokalno skupnost opravljanje posameznih nalog iz državne pristojnosti, če za to zagotovi tudi sredstva.«

¹⁰ 14. člen ZVCP se po novem glasi: »(1) Zaradi zagotavljanja varnega in neoviranega cestnega prometa občinski redarji oziroma redarke (v nadaljnjem besedilu: redarji):

- urejajo in nadzirajo promet na cestah subjektov samoupravnih lokalnih skupnosti in državnih cestah v naselju;
- izvajajo nadzor nad ustavljenimi in parkiranimi vozili ter ovirami v naselju;
- izvajajo nadzor nad ravnanjem udeležencev cestnega prometa v območju umirjenega prometa in območju za pešce;
- ugotavljajo kršitve določb 113. člena tega zakona o varstvu cest in okolja v naselju in na občinskih cestah zunaj naselja;
- opravljajo nadzor prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa, v katerih se prekrški slikovno dokumentirajo;

Pri opravljanju navedenih nalog občinski redarji izrekajo globe in opozorila ter izvajajo pooblastila in ukrepe, ki so preneseni nanje s tem in drugimi zakoni, ter ukrepe, določene z občinskimi predpisi.

S tem ne mislim samo nalog v zvezi s peto alinejo prvega odstavka 14. člena dopolnjenega ZVCP, ki govori o nadzoru prometa s samodejnimi merilnimi napravami za nadzor prometa. Nadzor prometa z merilnimi napravami je vsekakor smiseln saj je ravno prevelika hitrost motornih vozil, še posebej v urbanih področjih, eden izmed najpogostejših vzrokov prometni nesreč. Predvideni dopolnitev ZVCP se bo vsekakor operacionalizirala predvsem v mestih, postavlja pa se vprašanje ali bo do tega prišlo v manjših ruralnih občinah. V mestih živijo občani zelo odtujeno in marsikdo še nikoli ni srečal mestnega župana v živo. V manjših občinah se ljudje hote ali ne hote poznajo med seboj, saj je v takih občinah samo ena knjižnica, mogoče sta dve trgovini, en vrtec skupaj z osnovno šolo in samo en splošni zdravnik. Vsi občani pa so se najmanj enkrat v živo srečali in se pogovorili s svojim županom. V takih okoljih bo postavitve samodejnih merilnih naprav imelo vsekakor posledice, zato bodo občinski svetniki skupaj z županom verjetno zelo tehtno razmislili o postavitvah takih naprav. Še posebej je zanimiva dopolnitev ZVCP v prvi alineji prvega odstavka dopolnjenega 14. člena, ki govori o urejanju in nadziranju prometa na občinskih in državnih cestah v naselju. Če primerjamo to dopolnitev in pooblastila¹¹ policistov pri urejanju prometa, ki jih podeljuje ZVCP vidimo, da imajo občinski redarji, razen nekaj izjem, zelo podobne naloge v prometu na državnih in občinskih cestah v naseljih. Občinskim redarjem se s tem v marsičem spremeni dosednji način dela, ki je temeljil na nadzoru prometa. Pri nadzoru prometa praviloma občinski redarji niso imeli neposrednega stika s storilci prekrškov, saj so obvestila o prekrških puščali zataknjena na vozilih. Sedaj pa so poleg nadzorovanja dolžni tudi urejati promet, kar pomeni dajanje istih znakov v prometu kot policisti in tudi izrekanje glob neposredno kršiteljem.

3.2.2 Pristojnost redarjev po ZJRM-1

Nunič (2008) ugotavlja, da s sprejetjem novih predpisov v samostojni Sloveniji odgovornost za zagotavljanje varnosti počasi prehaja tudi na druge organe in posameznike, ki s spremembo temeljnega Zakona o prekrških opravljajo enake naloge kot policisti, če je to določeno z zakonom : Tako je Zakon o varstvu javnega reda in miru občinskim redarjem naložil odgovornost za odkrivanje, preprečevanje in ukrepanje v primerih naslednjih prekrškov:

- nedostojno vedenje na javnem kraju,
- beračenje na javnem kraju,
- uporaba nevarnih predmetov,
- poškodovanje uradnega napisa, oznake ali odločbe,
- pisanje po objektih,
- vandalizem,
- kampiranje v nasprotju z redom o kampiranju v občini,
- uporaba živali in neupoštevanje zakonitega ukrepa uradne osebe.

(2) Pri opravljanju nalog iz prejšnjega odstavka sme občinski redar zahtevati od voznika motornega vozila vozniško dovoljenje in prometno potrdilo, od drugega udeleženca cestnega prometa pa listino, s katero ugotovi njegovo istovetnost. Udeleženec cestnega prometa mora izročiti redarju zahtevano listino na vpogled.

(3) Pri urejanju prometa vozil morajo občinski redarji uporabljati znake, ki jih dajejo policisti v skladu s tem zakonom in podzakonskim aktom, izdanim na njegovi podlagi.

(8) Z globo 80 eurov se kaznuje za prekršek udeleženec cestnega prometa, ki ravna v nasprotju z drugim odstavkom ali z znakom iz tretjega odstavka tega člena.«

¹¹ ZVCP v 11. členu določa: »(1) Pri opravljanju nalog iz prejšnjega člena policisti neposredno nadzirajo in urejajo promet na javnih cestah in nekategoriziranih cestah, ki se uporabljajo za javni cestni promet, nadzirajo stanje in prevoznost teh cest, vozila, tovor v in na vozilih, voznike in druge udeležence v cestnem prometu, ter izvajajo pooblastila v skladu z mednarodnimi pogodbami, s tem zakonom in drugimi predpisi, ki se nanašajo na varnost cestnega prometa.

(2) Policisti nadzorujejo tudi športne in druge prireditve ter javne shode, če ti potekajo na cestah ali ob njih, če vplivajo na cestni promet.«

Pri opravljanju teh nalog lahko občinski redarji izrekajo globe, opozorila, zasežejo predmete ter izvajajo druga pooblastila in ukrepe, ki jih imajo na podlagi zakona, podzakonskega akta in predpisov lokalne skupnosti.

3.3 Pooblastila občinskih redarjev

Pristojnosti in naloge občinski redarji uresničujejo tudi s pomočjo svojih pooblastil, ki so naštet v 10. členu ZORed, in sicer:

- opozorilo,
- ustna odredba,
- ugotavljanje istovetnosti,
- varnostni pregled,
- zaseg predmetov,
- zadržanje storilca prekrška in kaznivega dejanja,
- uporaba fizične sile, sredstva za vklepanje in vezanje in plinskega razpršilca (prisilna sredstva).

ZORed v nadaljevanju opredeljuje ustno odredbo (11. člen), ugotavljanje istovetnosti (12.člen), zadržanje storilca na kraju kaznivega dejanja ali prekrška (13. člen). Za ostala pooblastila pa predvideva smiselno uporabo določb Zakona o policiji (2006) in podzakonskih predpisov, ki urejajo načela in način uporabe istovrstnih pooblastil policistov. Ne smemo zanemariti pooblastila, ki jih redarjem dajejo še ostali zakoni, kot so Zakon o prekrških (2003) in ZVCP.

Na prvi pogled je nabor pooblastil zelo širok, vendar se na koncu ugotovi, da to ni tako. Odpira se vprašanje, zakaj se je zakonodajalec v ZORed odločil za tako zelo jasen pogoj za uporabo fizične sile in plinskega razpršilca. ZORed (prvi odstavek 14. člena) določa, da sme občinski redar uporabiti fizično silo in plinski razpršilec samo v primeru, če drugače ne more od sebe ali koga drugega odvrniti istočasnega protipravnega napada. Omenjena dikcija je izredno podobna dikciji silobrana iz Zakona o kazenskem postopku¹² (2004). Zakaj se je zakonodajalec odločil za omenjeno omejitev, je težko reči, vendar menim, da je zakonodajalec, ko je občinskim redarjem podeljeval pooblastila, postavil na prvo mesto ustavno načelo spoštovanja človekovih pravic in temeljnih svoboščin. Zakonodajalec je verjetno želel s tem jasno povedati, da uporaba prisilnih sredstev predstavlja enega izmed najmočnejših posegov v človekove pravice in temeljne svoboščine in zato mora biti njihova uporaba omejena samo na primere, ko res prihaja do neposrednega ogrožanja. Poleg tega pa je to določilo občinskim redarjem olajšalo razumevanje uporabe prisilnih sredstev. Vemo, da so pooblastila obveza in hkrati dolžnost pooblaščenih uradnih oseb, kjer uradnik odgovarja za njihovo nezakonito uporabo ali pa za nezakonito opustitev. ZORed v nadaljevanju določa tudi način obveščanja o zadržanju in uporabi prisilnih sredstev ter opredeljuje tudi imenovanje in delovanje komisije za oceno uporabe prisilnih sredstev.

3.4 Sodelovanje občinskih redarjev in policistov

Občinski redarji pri opravljanju svojih nalog in izvajanju pooblastil niso sami, saj ZORed opredeljuje sodelovanje¹³ s policisti. Lavtar in Kečanović (2007) pravita, da se kljub koristim

¹² Kazenski zakonik (2004) v 11. členu določa : »(1) Ni kaznivo dejanje tisto dejanje, ki je storjeno v silobranu.

(2) Silobran je tista obramba, ki je neizogibno potrebna, da storilec odvrne od sebe ali koga drugega istočasen protipraven napad.

(3) Storilec, ki je prekoračil meje silobrana, se sme kaznovati mileje; če pa je prekoračil silobran zaradi močne razdraženosti ali prestrašenosti, povzročene z napadom, se mu sme kazni tudi odpustiti.«

¹³ ZORed v 9. členu določa: »(1) Pri opravljanju nalog in pooblastil občinski redarji sodelujejo s policisti.

partnerstva med občinskimi in državnimi organi ni mogoče zanesti zgolj na načela. Zato ZORed zapoveduje medsebojno sodelovanje. Oba organa bosta zelo pogosto v stalnih medsebojnih stikih, saj imajo nekatera redarstva že danes mesečna srečanja s policijo. Težko je oceniti, kako pogosto pa bo do sodelovanja prihajalo ob izvajanju neposrednih nalog na terenu. Take situacije niso izključene in v teh primerih zakon ne razvršča partnerjev hierarhično.

Sodelovanja med redarji in policisti ZORed je jasno definirano, vendar se moramo zavedati, da sta policist in občinski redar ločena in samostojna¹⁴ subjekta, ki odgovarjata vsak sam za svoje delo. To posebej velja tudi uporabi pooblastil oziroma vodenju prekrškovnega postopka. Laična primerjava na področju pristojnosti in pooblastil med policistom in občinskim redarjem nas lahko zelo hitro zapelje v napačno posploševanje. Policisti so delavci državnega organa Policije, ki deluje kot organ v sestavi Ministrstva za notranje zadeve. Svoje pristojnosti in naloge črpajo iz zakonov in podzakonskih predpisov, kar pomeni, da je policija povsod po Sloveniji dolžna nuditi enako varnostno storitev. Pri tem policisti izvajajo svoja primarna pooblastila, ki jim jih določa Zakon o policiji (2006).

Občinski redarji pa so uradniki, zaposleni v občinah ali v medobčinskih organih, ki tako kot policisti pristojnosti in naloge črpajo iz zakonov in podzakonskih predpisov. Poleg navedenega pa občinskim redarjem pristojnosti in naloge določajo še občinski predpisi (statut občine, programi varnosti in občinski odloki). Po Ustavi (1991) spadajo v pristojnost občin lokalne zadeve, ki prizadevajo samo prebivalce občine in jih lahko urejajo samostojno. Samostojnost občin je sicer nekoliko omejena, saj Zakonom o državni upravi (2002) določa nadzor nad zakonitostjo dela organov lokalnih skupnosti. Pristojno ministrstvo lahko opozarja in lahko predlaga ustrezne rešitve ter določa roke, ko mora organ lokalne skupnosti uskladiti sporen akt. Ministrstvo lahko tudi pristojnemu organu lokalne skupnosti predlaga ukrepe zoper odgovorno uradno osebo. Ministrstvo sme posamezno nalogo iz pristojnosti lokalne skupnosti opraviti neposredno, samo če bi zaradi opustitve naloge utegnile nastati škodljive posledice za življenje ali zdravje ljudi, za naravno oziroma življenjsko okolje ali premoženje. Vidimo, da so občine v delokrogu svojih izvirnih nalog izredno samostojne, in če v tej luči pogledamo še pristojnosti in naloge občinskih redarjev, ki jim jih določajo občinski predpisi, se nam lahko odpre kar nekaj vprašanj. Teoretično bi lahko v Sloveniji imeli 210 različnih občinskih redarstev (toliko je občin) in vsako redarstvo bi lahko imelo, na podlagi občinskih predpisov, samo za nianso drugače opredeljene naloge.

Menim, da bo delu občinskih redarjev jasno pokazalo zakonsko usklajenost občinskih predpisov z zakoni, ter kakovost nad opravljanjem nadzorstvene funkcije ustreznih ministrstev. Odgovornost za kakovostno delo občinskih redarjev bo tako ostala na ramenih občin in tudi na plečih državne uprave.

Sedaj pa se vrnimo na razmerje med policistom in redarjem pri upravljanju skupnih nalog, kjer so se občinski redarji dolžni ravnati po navodilih policista oziroma vodje policijske enote. Pogoji za omenjeno podrejenost je, da mora biti naloga, ki se opravlja skupaj, določena z

(2) Če občinski redarji opravljajo naloge, ki jih določa zakon, skupaj s policisti, so dolžni ravnati po navodilu policista oziroma vodje policijske enote.«

¹⁴ Zakon o splošnem upravnem postopku (1999) v 12. členu določa: »(1) Organ vodi upravni postopek in odloča v upravnih zadevah samostojno v okviru in na podlagi zakonov, podzakonskih predpisov, predpisov samoupravnih lokalnih skupnosti in splošnih aktov, izdanih za izvrševanje javnih pooblastil.

(2) Uradna oseba samostojno opravlja dejanja v upravnem postopku in v tem okviru ugotavlja dejstva in okoliščine ter na podlagi ugotovljenih dejstev in okoliščin uporablja predpise oziroma splošne akte, izdane za izvrševanje javnih pooblastil.«

zakonom. To pomeni, da sta za izvajanje naloge pristojna oba organa. Takih primerov je veliko v ZVCP s spremembami in tudi nekaj v ZJRM-1. Vendar se podrejeno razmerje med policistom in občinskim redarjem prekine v trenutku, ko začne občinski redar voditi upravni oziroma prekrškovni postopek s fizično ali pravno osebo. Občinski redarji so uradniki, ki so dolžni voditi postopke strokovno, kar pomeni, da so tudi odgovorni za svoje odločitve, zato policisti med postopkom ne smejo vplivati na njihovo odločitev. Vsekakor pa mora policist prevzeti postopek od občinskega redarja, kadar ugotovi, da bo redar s svojim ravnanjem ali odločitvijo storil kaznivo dejanje oziroma ko bi zaradi opustitve naloge utegnile nastati škodljive posledice za življenje ali zdravje ljudi, za naravno oziroma življenjsko okolje ali premoženje.

Menim, da mora skupno delo med policisti in redarji temeljiti na medsebojnem razumevanju in spoštovanju. Prvi pogoj za to so: ustrezna usposobljenost policistov in redarjev za poznavanje pristojnosti, nalog in pooblastil obeh subjektov, ustrezna priprava na skupno delo in tudi skupna odgovornost za uspehe in napake pri delu.

4 ZAKLJUČEK

Pooblaščen osebe občinskega redarstva vsekakor niso posebnost oziroma novost v našem prostoru. Z mestnimi stražniki smo se na Slovenskem pričeli srečevati že od nastanka Policijske direkcije v letu 1791, in to 70 let pred nastankom orožnikov in kar 150 let pred nastankom milice oziroma policije, ki jo poznamo danes. Prepletanja pristojnosti in trenj med monarhijo, kraljevino ali državo in na drugi strani z mestom, trgom, občino oziroma lokalno skupnostjo je najbolj vplivalo na organizaciji varnosti v lokalni skupnosti. Omenjena služba je nastajala in odmirala glede na stanje v družbi in družbenih razmerij. Bolj, ko je bila družba avtokratična manj pristojnosti je imela lokalna skupnost in manj je bilo mestnih stražnikov/občinskih redarjev. Bolj, ko je bila družba demokratična, večje pristojnosti so bile dodeljene lokalni skupnosti, kar je pripeljalo do večjega števila mestnih stražnikov/občinskih redarjev.

Iz tega sledi, da je ta subjekt eden izmed dobrih pokazateljev demokratičnosti družbe. Slovenija glede na število redarjev postaja vedno bolj odprta in demokratična, kar je za nekatere absurd, ker občinske redarje razumejo kot primarno represivni organ.

ZORed je občinskim redarjem povrnil nekaj starih nalog in pristojnosti, ki so jih imeli že njihovi predhodniki stražniki, hkrati pa je uredil tudi razmerja med policijo kot državnim organom in občinskim redarstvom kot organom lokalne skupnosti.

V bližnji prihodnosti se bodo vloga in naloge občinskih redarjev verjetno močno povečale. ZORed jih je že premaknil iz segmenta sankcij v segment urejanja družbenih razmerij. Drugi pokazatelj nadaljnjega razvoja pristojnosti občinskih redarjev je zadnja novela ZVCP. Novela je prinesla nabor novih pristojnosti s področja urejanja prometa. Zelo kmalu bo popolnoma normalno, da bomo srečevali občinske redarje, ki bodo med drugim usmerjali promet v križiščih. Menim, da bo družba vedno bolj sprejemala novo vlogo občinskih redarjev in jih bo zelo kmalu razumela kot varnostne partnerje. Z uvedbo občinskih redarstev pa nikakor ne gre za prenos pristojnosti policije na občino. Zakon o lokalni samoupravi (2007) jasno opredeljuje, da občine opravljajo naloge s področja občinskega redarstva iz svoje izvirne pristojnosti in ZORed to samo še operacionalizira.

Na koncu bi dodal misel iz Izvršilnega predpisa o službeni opravi za policijsko stražo v Ljubljani (1898), ki je še danes zelo aktualna: »Vodenje stražnikov mora biti resno, dostojno in

priljudno. Stražnik ne sme nikdar pozabiti, da je odbran za vzdrževanje javnega reda in javne varnosti in za varstvo svojih soobčanov.«

5 LITERATURA

- Čelik 1., P. (2005). *Orožništvo na Kranjskem (1850-1918)*. Ljubljana, Zveza zgodovinskih društev Slovenije.
- Lavtar, R., Kečanović, B. (2007). *Zakon o občinskem redarstvu s komentarjem*. Ljubljana, GV založba.
- (1898). *Organizatorski statut za mestno policijsko stražo ljubljansko*. Ljubljana, Mestni magistrat.
- (1898). *Izvršilni predpis o službeni opravi za policijsko stražo v Ljubljani po 11. organizatornega statuta mestne policijske straže*. Ljubljana, Mestni magistrat.
- Cvirn, J. (1989). Celjska mestna policija v letih 1887-1914. *Celjski zbornik*, 1989, 313-320.
- Čelik 2., P. (2005). Ali potrebujemo občinsko policijo. Ljubljana. *Revija Obramba*, letnik. 37, št. 1, 40-42.
- Klasinc, Š.A. (2002). Ljubljanska policija v drugi polovici 18. stoletja. *Kronika*, letnik 50, št. 3, 291-300.
- Lavtar, R. (2008). Odprta vprašanja delovanja občinskih redarstev. *Zbornik 3. dnevi prekrškovnega prava*, GV Založba.
- Nunič, M. (2008). Vzdrževanje javnega reda in miru – naloga države ali občine. *Zbornik 3. dnevi prekrškovnega prava*, GV Založba.
- Sodja, B. (2008). Javni red-pristojnost občinskega redarja nekoč in danes. *Zbornik 3. dnevi prekrškovnega prava*, GV Založba.
- Ustava. (1991). *Uradni list RS*, št. 33/1991 s spremembami.
- Zakon o narodni milici. (1946). *Uradni list FLRJ*, št. 1001/46.
- Zakona o policiji. (2006). *Uradni list RS*, št. 107/2006 (UPB-6).
- Zakona o varnosti cestnega prometa. (1998). *Uradni list RS*, št. 30/1998 s spremembami.
- Zakon o spremembah in dopolnitvah zakona o varnosti cestnega prometa. (2008). *Uradni list RS*, št. 37/2008.
- Zakon o javnih zbiranjih. (2005). *Uradni list RS*, št. 113/2005.
- Zakon o varstvu javnega reda in miru. (2006). *Uradni list RS*, št. 70/2006.
- Zakon o varstvu kulturne dediščine. (2008). *Uradni list RS*, št. 16/2008.
- Kazenski zakonik. (2004). *Uradni list RS*, št. 95/2004 (KZ-UPB1).
- Zakon o financiranju občin. (2006). *Uradni list RS*, št. 123/2006.
- Zakon o lokalni samoupravi (2007). *Uradni list RS*, št. 94/2007 (ZLS-UPB2).
- Zakon o državni upravi. (2002). *Uradni list RS*, št. 52/2002 s spremembami.
- Zakon o javnih uslužbencih. (2007). *Uradni list RS*, št. 63/2007 (ZJU-UPB3).
- Zakon o splošnem upravnem postopku. (1999). *Uradni list RS*, št. 80/1999 s spremembami.

O avtorju:

Reimond Jeršin, dipl. upr. org., magister državnih in evropskih študij, zaposlen kot višji policijski inšpektor v Centru za izpopolnjevanje in usposabljanje Policijske akademije.